

Een Physician Assistant
in opleiding bij jou in de
praktijk: een duurzame
investering!

Een PA, wat is dat nou precies en wat zijn de voordelen van het in dienst nemen van een PA in opleiding? Wij spraken Josiene, PA in opleiding bij SAG. Tijdens het gesprek legt ze ons uit wat het werk van een PA nou precies inhoudt. Ook schuift haar begeleider (huisarts Bertwin) aan om aan te geven wat de voor- en nadelen zijn van een PA in opleiding in de praktijk.

Na een aantal jaar op de PACU (Post Anaesthesia Care Unit) te hebben gewerkt, merkte Josiene dat ze haar medische kennis wilde verbreden. Vanuit de wens om zelf beleid te mogen maken in plaats van dat iemand dit voor haar maakt, startte zij de opleiding tot PA bij SAG-centrum Sloterveer. Het vinden van een werkplek viel nog niet mee. Een PA in opleiding is nog een redelijk onbekend fenomeen binnen de huisartsenzorg, vandaar dat de zoektocht lastig was.

Het in dienst nemen van een PA in opleiding (PA i.o.) heeft echter grote voordelen. Josiene's begeleider Bertwin had daar gelukkig oog voor en samen vertellen zij hun ervaringen.

Josiene (PA in opleiding)

“De opleiding tot PA bestaat uit één dag per week school en drie dagen in de week werken in de praktijk. De opleiding is zodanig breed, dat je ook breed (ofwel: uit meerdere soorten werkplekken) kunt kiezen. Ik kwam bij een huisartsenpraktijk terecht, maar ik had ook bijvoorbeeld in het ziekenhuis op de afdeling Gynaecologie of Neurologie terecht kunnen komen. Afhankelijk van waar je komt te werken, specialiseer je je dus in dát deelgebied van de zorg. Het grote voordeel van werken bij een huisartsenpraktijk is dat hetgeen je op school leert (de theorie) meteen kunt toepassen. Theorie en praktijk sluiten direct op elkaar aan. Nog een voordeel is dat het werk heel divers is – eigenlijk leer je van alle deelgebieden.

Een HBO vooropleiding in de gezondheidszorg is vereist; de opleiding zelf duurt 2,5 jaar. Iedereen heeft aan het einde van de rit hetzelfde diploma, en dus (in principe) dezelfde kennis opgedaan. Alleen het praktijkgedeelte verschilt, maar we zijn uiteindelijk allemaal PA-ge diplomeerd. Als ik over een paar jaar denk: 'ik wil toch PA in het ziekenhuis worden', dan kan dat dus nog – ik kan altijd switchen. Eigenlijk een beetje zoals een basisarts: een ANIOS die eerst bij Gynaecologie werkt, en vervolgens bij een huisartsenpraktijk gaat werken. Kortom: het is aan jouzelf en natuurlijk aan de praktijk/afdeling waar je werkt, om je bevoegd en bekwaam te maken voor dát deelgebied waarin je werkt.

Een gediplomeerd PA is bevoegd en aansprakelijk voor de handelingen die hij/zij in het kader van taakherschikking uitvoert. Een PA is, vanuit de Wet BIG, bevoegd om zelfstandig patiënten te onderzoeken, te behandelen en te begeleiden binnen het deelgebied van de geneeskunde waarin de PA is opgeleid. Een PA in de medisch-specialistische zorg mag de poortfunctie vervullen en op eigen naam (en eigen AGB-code) de zorg registreren en declareren. Het gaat voornamelijk om de behandeling van patiënten met veelvoorkomende aandoeningen. Daarnaast is de PA bevoegd een aantal 'voorbehouden handelingen' te indiceren en uit te voeren.

Het verschil tussen een PA en een ANIOS is dat ik geen arts word; mijn functie zal altijd PA blijven. Ik heb geen geneeskunde gestudeerd. Omdat arts een beschermde titel is, zou ik deze dus ook nooit mogen dragen, maar in de praktijk is het werk wel vergelijkbaar. Een voordeel van een PA (ten opzichte van een ANIOS) is dat een PA een vast gezicht wordt van de praktijk. Een PA blijft namelijk gedurende het hele leertraject bij de praktijk, maar liefst 2,5 jaar. Een ANIOS wisselt al snel van praktijk, meestal binnen 6 tot 12 maanden. Daarentegen blijft een PA na de opleiding vaak op dezelfde plek werken. Hierdoor creëer je naast de huisarts een vast gezicht in de praktijk. Iets wat veel patiënten erg fijn vinden.

Als een PA klaar is met de opleiding mag de PA zonder supervisie werken. Zodoende wordt de PA al na een paar jaar bevoegd en bekwaam voor patiënten met minder complexe klachten, zonder dat nabespreking (met de arts) nodig is. Hier neemt de PA dus een stuk over van de huisarts. Dat maakt het werk voor mij leuk; voor de huisarts is het voordeel dat hij/zij zaken aan de PA kan overlaten.

Het leerproces gaat geleidelijk, wat ik prettig vind, en ik voel heel erg de vrijheid om al mijn vragen te mogen stellen. De sfeer is goed en dat is essentieel om prettig en veilig te kunnen leren, zeker omdat het gaat om een traject van maar liefst 2,5 jaar. Ook voor het opbouwen van verantwoordelijkheid en eigen werkzaamheden, is het gewoon heel fijn om een veilige werksfeer te hebben.

De opleiding tot PA is best pittig en met de zelfstandigheid komt ook de verantwoordelijkheid; toch vind ik het allemaal goed te doen. Als ik een patiënt heb gezien waarvan ik denk 'ik weet eigenlijk niet zo goed wat voor ziekte dit is' dan ben ik daar 's avonds ook nog mee bezig; voor mij is het een opleiding waar ik zondermeer veel tijd en moeite in moet investeren. Maar je weet dat als je eraan gaat beginnen, dat erbij hoort, en het is het dubbel en dwars waard."

Bertwin (begeleider/huisarts)

Wat was de reden dat de begeleider van Josiene een PA in opleiding aannam en hoe bevalt deze nieuwe ervaring?

“Voordat we Josiene aannamen waren we al een tijdje bezig te zoeken naar alternatieven om onze huisartsen te ondersteunen. Een PA heeft een heel andere achtergrond en kennis dan bijvoorbeeld een ANIOS, maar ik meende dat dat juist een pluspunt zou kunnen zijn – en dus de PA een positieve aanwinst. Een PA kan namelijk zelfstandig taken overnemen van een huisarts en blijft ook vaak langer bij één en dezelfde praktijk werkzaam tijdens het leer/werk-traject.”

Een PA in opleiding en een ANIOS zijn uiteraard niet hetzelfde, wat zijn de grootste verschillen die jij ervaart?

“Uiteraard is er een verschil met een ANIOS die al zijn/haar opleiding heeft afgerond, of een PA in opleiding. Het PA-traject vraagt meer inhoudelijke begeleiding en duurt ook langer. Een ANIOS wil doorgaans maar beperkte tijd bij ons blijven, en terecht. Bij een PA, zoals nu met Josiene, heb ik goede hoop dat het een duurzame investering is. Het is bovendien een prettige ervaring omdat ik als begeleider veel minder (of zelfs geen) tijdsdruk ervaar. Als het erg druk is, overleggen we slechts kort over patiënten; we hebben de ‘luxe’ om te wachten tot het weer rustig(er) is en ik tijd heb om dieper op zaken in te gaan. Er is minder tijdsdruk omdat je weet dat de PA langer blijft. Hierdoor is er ook meer ruimte voor flexibiliteit. Het in dienst nemen van PA’s kan ik dan ook zeker aanraden voor andere huisartsen. Het is een investering in de toekomst.

Uiteraard hebben meerdere factoren invloed op het verloop van de PA-opleiding. Denk aan: de vooropleiding, de persoon zelf en last but not least, de begeleider (hoeveel tijd heb je beschikbaar, en hoeveel durf/kun je uit handen te geven). Met Josiene was het vertrouwen er snel. Het is fijn en leuk samenwerken en inmiddels denk ik dat er dingen zijn die Josiene al beter kan dan ik... correctie: er zijn zeker dingen die Josiene beter kan dan ik! Op meerdere vlakken is de PA absoluut van (grote) toegevoegde waarde. Je krijgt er veel voor terug. Een frisse blik op het vak. Procesmatig aanpakken. Zij leert, maar ik ook.

Als enig nadeel zou ik het administratieve werk kunnen noemen. Hier hou ik zelf totaal niet van, maar gelukkig blijkt het in de praktijk heel erg mee te vallen. Het gaat voornamelijk om feedback-formulieren en daar ben je zo doorheen.”

Conclusie

Een PA in opleiding kan dus zeker een duurzame investering zijn. Voordelen: een PA neemt taken over van de huisarts en wordt voor patiënten een vertrouwd gezicht van de praktijk. Het opleidingstraject zelf is ook leerzaam voor de huisarts. Voor huisartsenpraktijken is de overweging om een PA in dienst te nemen dus zeker de moeite waard.